

ՅԱԿՈԲ ՄԻՔԱՅԵԼԻ

ԱռնԵր ու լոյս

Գործ է դասկերը, ամղանած է մեր Երկիխնը, նոյնիսկ ամենալայջան օրերուն: Անտաճառքութիւնը ձևուած, ցաւոց գունդի է Վերածուած ու նսած է սրբու մէջ: Անհանդար է խաղաք, մեր ճայրախաղաքը, թախծոն է, նոյնիսկ ցուցարաներու հայրենասիրական կոչերուն ու երերուն տակ:

Սեփական ու հանրային ճարդատար մեթօնաներ խցանում մէջ ուռկանուած, վարորդէն եւ ուղեւորներէն երթեն բարձրաձայն, երթեն ամձայն բողոքով ու զայրոյթով կը լեց-նեն միջոցը. Տեղ դիմի հասմին՝ աշխատանք, դրանց, բուհ, բուժքերդրուն, ժամադրութիւն, տուն, ձաւ, երթխաներ...

Վաններուն տակ նստացոյ կատարդները, փողոցային երթերուն մասնակցողները, անոնք ալ տու-սեղ, ընտանիք, երեխաներ, գործ, դաս ու առողջական հարցեր չունի՞ն: Ունին ամսութ, ամսով ալ խաղաքի են ու ընդիանու ամսա- մարդութեան դատասխանատութիւնը կը վերցնեն իրենց վրայ, սակայն կը հաւատան, որ ամէն ինչ կարելի է զոհել յա- նուն հայրենիի դատավանան, յանուն հայրենիիը վաճագի եղին հասցուցած դատասխանատուներուն հրաժարականի դահանգործին:

Ռ.Ա.Կ.ի Միասնականութեան Վերահաստատման Երկրորդ կոչ

ԵՐԱԾՈՒՅՆ

Անցեալ դեկտեմբեր ամսուա
ընթացին Ռ.Ա.Կ.-ի խումբ մ
ճախսկին դեկավարներ ի մի գալո

հրատակած էին Կուսակցութեա
միասնականութեան վերահստաման կոչ մը: Այ-
կոչք գտաւ իր դրական արձագանգները, եւ հետզիտ-
քազմացող ճամանակիցներով կայացան հերթակա-
խորհրդակցութիւններ:

Նյոնմէս, սարբեր օքանակներու խմբաւորումներէն եւ անհատ կուսակցականներէն սացուեցագորակցութեան դասգամներ, որոնք կը շարունակուի հաստատելու համար շարժումին դրական ընթացքի:

Ըստ ի հարթուած են բոլոր տարականութիւններ՝ անցեալի հակառակորդներուն միջեւ՝ դիմի չհամապատասխանէ իրականութեան: Սակայն փաստ այն է, որ բոլոր ճամանակիցները սրցաւորէն կամ բաղադրնան կուսակցութեան ներկայ ողբայի վիճակը կին, մանաւանդ այս դահուն, երբ Սփիտիքը կը դիմագրաւէ լուրջ հարցեր եւ Արցախ - Հայաստան կը գտնի որհասական ու ճակատագրական իրականութեանց դիմաց, մինչ Կուսակցութիւնը կը մնանազօր՝ անդամալուծուած վիճակի մէջ:

Դայրենիք ճակատագիրը այս դահուն կարիքն ու
նի բոլոր գործօն խաղաքական ոյժերուն՝ դայձնան-
որ այդ ոյժերը միասնական ըլլան ներին կարգով:

Մեր շարժումին մասնակիցները վստահ են ամենով հասնիլ հայրենիքի կարիքներուն եւ կը յուսանու այդ գնչակամութիւնը դիմի հանդիսանայ միաւրար ոյժ բոլոր մասնակիցներուն հաճար:

Վերջադիմ Ո.Ա.Կ.-ի մամուլը միասնական Բ

Զուգահեռաբար միասնութեան նախաձեռնութեան ժողովներում՝ կանոնաւրաբար կը կայացուին նաեւ Ռ.Ա.Կ.-ն մանուկի օրկաններու ժողովներու

ը. համարելու համար անոնց բաղադրական վարժագիծը: Ուրախ ենք յայտնելու, թէ մեր մամուլի օրգաններուն բացարձակ մեծամասնութիւնը («Ազգ», «Արագայ», «Արեւ», «Նոր Աշխարհ», «Պայտա», «Սարսարապա», «Զարթօնք», «The Armenian Mirror-Spectator») միացած է այս շարժմանը, որ կը հայթայթ ոչ միայն տեղեկութիւններ, այլ նաև վերլուծական աշխարհն:

Այսօր մեր մանուկը, թէ հայրենիքի եւ թէ սփիւռքի մէջ գրաւած է յառաջաղա դիրք նը, ոչ միայն բովանդակութեան առումով, այլ նաեւ արտադրութեան արդիական մեթոններով :

Մեր սացած արձագանքներէն կրնամի վստահօրէն վկայել որ մեր մամուլի առաջելութիւնը վաղուց անցած է կուսակցական շարժութ սահմանը, իր առաջադրանքի դիրքութ առաջնորդութիւն ընծայելով համազային ծալալով:

Խորհրդակցական հեռախոս (Zoom) ընդլայնուած ժողով

Բոլոր անոնի, որ գօրակցութեան դասզամներով միացած են շարժումին եւ համաձայն են միասնականութեան ձգող անոր ոգիին հետ՝ դիմի սահմանադրամական ժողովի մը, որուն բուականը դիմի ըլլայ շաբաթ, 18 յունիս 2022-ին: Նշեալ խորհրդակցական ժողովն ուղի Ծիս Միասնականութեան շարժումին աղագայ հանգրդանին ռազմավարութիւնը:

«Յավալի է, որ դաւումանության
նախարարի համար ԳԵ մետքունենալու
հանգամանքը խնդրահարույց չէ»

Պատմանության նախարար
Սուրեն Պատիկյանի՝ բանակում
ու Զինված ուժերի փոփոխությունների ճամփն հայտարարությունները հարուցել են զինված կանոնների ու ոլորժ ճանապետների ցասումը։ Վերջերս ունեցած հարցազրոյցի ժամանակ, նշեմ, Պատիկյանն ասել է, թե ՉՈՒ օրենսդրության փոփոխության են դարձաւսկոմ, ըստ որի՝ Գլխավոր քարտի դեսը համարվելու է Երկրի դաշտանական գերատեսչության դեկավարի առաջին տեղակալը։ «Նենակե» Վերլուծական կենտրոնի դեկավար, ռազմական փորձագետ Վիտալի Մանգասարյանի համար, օրինակ, անհաւականալի է ինչ հիմքով ու հիմնավորումներով է փոփոխություն կատարվելու օրենքի մեջ։ Պարզ չենաև, թե ինչ դեռ է ունենալու և ինչ գործիքակազմով է օժանած լինելու օհանակը ըստի տեսք։

«Սուրեն Պատիկյանն ասում է, որ այսուհետ Գլխավոր ըստը դեմք է Երկրի անվանգային հարցերով ու զորթի մարտական դատաս- վածության գործով զբաղվի: Դարձ՝ իսկ մինչևս այդ ԶՈՒ-ն ինչո՞ւ է զբաղված եղել, ինչ խնդիրներ են առաջը դրել ու կատարել: Պա- տիկյանը նաև ասում է, որ ըստը չ գնումներով զբաղվի, ինչը նույնութեա խնդրահարույց է: Այդ ինչ գնումներով է զբաղվել ԳՀ-ն մինչևս այսօր, որ հիմա էլ չ չուտք է զբաղվի: Եթե խոսք գեն՛քինամ- թերի, տեսնիկական միջոցների, բանակի կարիքների համար ինչո՞ւ պահպան չ է առաջարկվում մասնաւութեա»:

աղա գիտենք, որ ԳԵ-ն շատ վաղուց նման գործառություն չունի, դա դաշտայինության նախարարությունն է իրականացնում՝ կառավարության գլխավորությանը»
«Ազգ»ի հետ զրոյցում ասում է Անդրանիկ Մանուկյան:

«Խոսվում է նաև, որ դետ է ստեղծել, այսպես ասած, տարածական համակարգ, որ դաշտեազմի ժամանակ, ըստ տարածների՝ կըքաղվի սվյարտարածի դաշտանությանք: Ուզում եմ հիշեցնել՝ մինչև դաշտեազմը մեր բանակը աշխարհազորի մասին օրենք ուներ, ինչի մասին այժմ ջնշիանրադես որևէ մեկը ոչ հիշում է, ոչչ խոսում: Հս օրենքն հաճայնքամեսն աշխարհազորի հարցերով գքաղվող տեղակարգեց է ունենար: Բայց այդ հաստին այսօր ամենուր թափուր է, ու եթե նախարարությունում տարածական դաշտեազմի ժամանական համակարգ են ցանկանում ստեղծել, առաջա աշխարհազորի մասին օրենքն ինչ է ինելու», - ամփոփում է նա:

ՍԵՎԱԿ
ՎԱՐԴՈՒՄԱՆ

Հայաստանի հանրապետությունում հովիսի մեջից ուժի մեջ կմտնի «Անկանխիկ գործառնությունների մասին» ՀՀ օրենքը, որ կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում աղբանական ու գոյքի օսարման եւ օգտագործման, աշխատանքների կատարման եւ ծառայությունների մատուցման գործարքների դիմաց, աշխատավարձերի, կրթաբուհների, կենսաբուհների, նողասեների, փոխառությունների, ներկայացուցչական ծախսերի, գործուղման նորագույն կատարվող անկանխիկ ձեռնուպ վճարումների, ինչդեռ նաև անկանխիկ գործառնությունների հետ կապված այլ հարաբերություններ: Հաճածայն հիմքով օրենքի՝ 2022 թվականի հունիսի 1-ից սկսած՝ Հայաստանի Հանրապետությունում ֆիզիկական անձանց 300 հազար դրամը գերազանցող գործարքները կիրականացվեն անկանխիկ եղանակով: Օրենիւմ միաժամանակ նշված է, որ բացառապես անկանխիկ դեմք է իրականացվեն նաև ֆիզիկական անձանց միջեւ 500.000 դրամը գերազանցող գործարքները, որոնց արդյունքում ձեռք բերվող գոյքն էլ ենթակա է դետական գրանցման: Մասնավորապես սա նշանակում է, որ նշված սահմանաշահքը գերազանցող բնակարանի եւ ավտոմա-

մեթնայի առ ու վաճառքի գործարները կամիսիկ եղանակով հնարավոր չի լինելու իրականացնելու:

Տնտեսագետ Կարեն Սարգսյանն այն տեսակետին է, որ օրենքը թափանցիկ կդարձնի առեւտքային գործարները՝ դարզելով, թե գոյացն ինչ աղբյուրից գոյացավ, որտեղ ու ինչ նոյածակի ուղղվեց: Ավելին, վերջինս նաև արդյունավետ գործիք կիրակի «փողոցի լվացման» դեմ դայլարում՝ դարձելով Եկամուտների ծագման աղբյուրն ու դրա օրինականությունը:

Տնտեսագետը մասամբ է համաձայն այն տեսակետի հետ, թե նոր օրենքն հավելված պիտակա-

վանք է ստեղծելու համարելու
մանր ու միջին բիզնեսով
գրադպության համար: «Ան-
կանիսիկ գործարքները, այդ, են-
թադրում են որոշակի տեխնի-
կական աղափառման միջոցնե-
րի կիրառում: Բացի այդ, բաղա-
գին դեմք է հաճիվ բացի,
հաշվի սղասարկման վճարներ
կատարի, փոխանցումների հա-
մար միջնորդավագա վճարի, բա-
նի որ մի անձից մյուսին փո-
խանցումն անվճար չի լինում:
Իհարկե մեկ գործարի դեմքում
սա մեծ գումար չէ, սակայն, մի
բանի գործարքների դեմքում ու-
սուակելի ծախս կլինի փոքր եւ
միջին բիզնեսի համար:

Կարծում եմ՝ ճիշտ կլինի՝ ան-

կանխիկ գործառնությունների համար ժեմ սահմանվեր ոչ թե կոնկրետ 300 հազար դրամը, այս ՇՇ Նվազագույն աշխատավայր ձի որեւէ դասիկ, օրինակ, հնագաղաքիկը, բանի որ բարձ գնաճի դայնամներում 300 հազար դրամը, հնարավոր է, մի տարում էականորեն արժեցրկվել», - ասում է Տնտեսագետը:

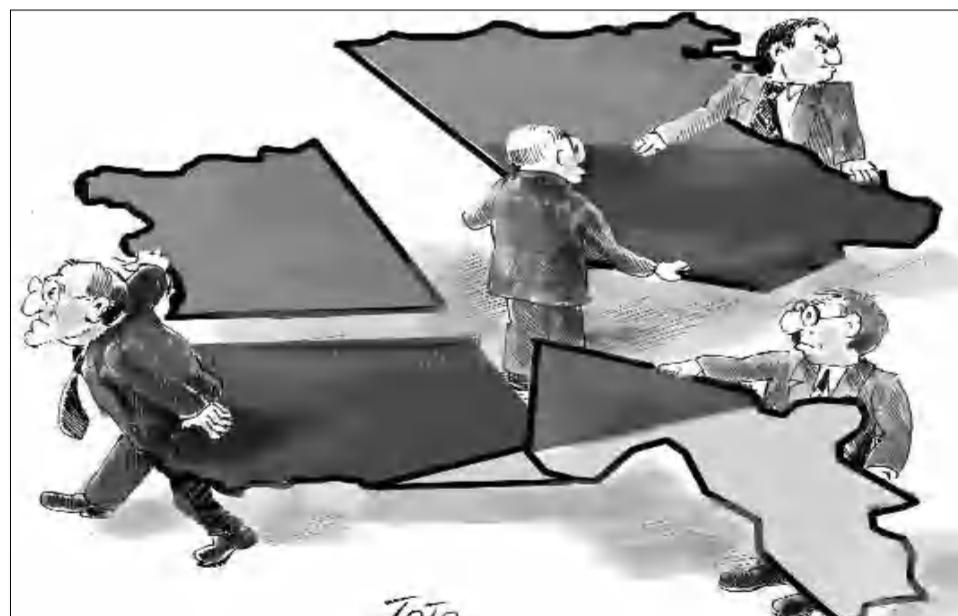
Սարգսյանի կաթիվով՝ այս օրենսդրությունը եւ ընդհանու վերահսկողությունն է հետաց նում, եւ թափանցիկ է դրաձ նում առեւտրային գործարքները հասկանալու համար, թե գումարն ինչպես առաջացավ, ու զանաց, ինչ շրջադարձույց գործեց եւ, միեւնույն ժամանակ, ֆինանսական համակարգին է առ վելի ձեռնուու. «Բանկերի մոտ արդեն ավելի շատ դրամական միջոցներ կլինեն, որոնք կուղար վեն տարբեր վարկային ծրագրերի ֆինանսավորմանը, եւ հնարավոր է՝ հետազյում մատչելի ձեւով վարկային գործարքների արվեն: Եթե բանկում գումարը շատ է լինում, տոկոսադրույցները նվազեցվում են (իհարկե, այս տեղ կա նաև ԿԲ-ի՝ տոկոսադրույցների վերաֆինանսավորման դերը):»:

ՍԵԿ ԱՅՀ ՏԱՏԵԱՎԱԳԵՒՇ՝ ՍՈՒՐԵ
ՊԱՐԱՅԱԾԻ ՀԱՆՈՂՄԱՆՔ՝ ԴԵՏԱ
Է ԿԱՐԵՒԹԵԼ ՏԱՏԵԱՎԱԳԵՒՇ ՄԵՋ
ԱՆԿԱՆԻՍԻԿ ԳՐԻԺԱՐԲՆԵՐԻ ԾԱ

Վալենտին ավելացումը, բանի որ
դա թույլ է տալիս կրաքանչ սպե-
րը, վերահսկել սնտեսական գոր-
ծընթացները, ինչղես նաև աճ-
բողջական տեղեկատվություն
ստանալ սնտեսության մասին։
Կառավարության այս որոշման
համաձայն՝ այն գործարքները,
որոնց արժեքը 300.000 դրամը
գերազանցում է, որտե՞ւ կատար-
վեն անկանոնիկ եղանակով՝
փոխանցումով, բարդի միջոց-
ով։ Բայց ակնհայտ է, որ
300.000 դրամի շենքը շատ հե-
տության սնտեսվարողները կա-
րող են օրանցել, բնականա-
բար՝ զնորդի հետ համաձայնեց-
ված։

«Յովիսի 1-ից կտնանեմ, թե ինչ է կատարվելու: Կազմակերպությունները իրենց մուսաքաղաքացիները առեւտրություն ունենալու համար ստիղղած են լինելու 40-50.000 դրամ գումար ծախսել, որուսաքի հատուկ ժերմինալ ձեռք բերեն ու բարու առեւտրություն ունենան: Իսկ դա փոքր բիզնեսի համար բավական մեծ գումար է: Նոր սերմոնի ՀՂՄ-ները ունեն այդպիսի հնարավորություն, բայց իրենց մեջ դեմք է չհմտե՞ տեղադրյան, իսկ այդ չհմտերը Կենտրոնական բանկը մինչեւ իհմա չի ներկրել Հայաստան»,- նշում է Պարսյանը:

ՔՊ-ական համայնքաղետերն իշխանափոխության հավանականություն չեն տեսնում

Եմ փաստել, որ խոշորացումը տալիս է իր դրական արդյունքներ: Մեր մարզում՝ Արարատում, օրինակ, 13.6 մլրդ դրամի սուբվենցիոն ծրագիր է իրականացվել, զրեթե եռաշաբաթիկ կամ բառապահիկ ավելի՝ բան նախորդ տարի եմք ունեցել: Վեղի համայնքի նասով կարող են ասել, որ այս տարի ունենալ ավելի բան 2 մլրդի սուբվենցիոն ծրագրեր, որ կյանքի կոչվելուց հետո մարդկանց կյանքի որակն են փոխելու»,-

Առում է Արարատի նախկին մարզպետը։
Դիտարկմանը, թե փոփ հաճայնմերը
խոռորացնան հետեւանով կարող են
«կորչել», բացասական դատասխան է
տալիս՝ արձանագրելով՝ ամեն ինչ կախ-
ված է ավագանու ճիշտ որոշումներից ու
գործելատից։ Օրինակ է թերում մարզի
500-ից դակաս բնակիչ ունեցող հա-
ճայնմերից մեկը, որի ավագմին կողմ է
բարեւակել նորորացնամ։

Արմավիրի քաղաքացիները կուտարյանն է հաստատում Թիվ 1 կազմի՝ Ապրանքագործության դաշ-

Քը: «Փոքր համայնքներն առաջինն են շահում խոռոչացումից,- «Ազգ»ի հետ զրոյցով ասում է նա՝ ավելացնելով տասնամյակներով կուտակված կենսական ու որոշ կերպ չլուծվող խնդիրներ ամին լուծվում են:

«Մի դարձ օրինակ բերեմ քոյլու նրանց
համար, որ դժգոհում են հաճախներերի
խուռացումից: Հաճախների գգալի մա-
սին բյուջեն 50 մլն դրամ է, մանկադար-
սեզինը՝ 30 մլն դրամ, հասկանալի է, չչ-
որ գոյություն ունեցող բյուջեով գյուղերը
դաշտապահ են երեսէ մանկադար-
սեզ չունենալու», - ՇԵԾՈՒՄ է ԽՈՒԴԱԹՅԱ-
ՆԻ

ԶՊ-ականների հետ նաև բաղաբական
հարցերի ուղղ գրութեցին: Արդեն ավելի
բան մեկ ամիս փողոցում դայլարի դուրս
եկած ընդդիմադիմների գործողությունն
երի ճասակ Գարիկ Սարգսյանն ասում է
«Յանակցած ընդդիմադիր էլ կարող լ
ուսիսօնի որևէ հետախուզան երածու».

Ինչ վերաբերում է «խաղաղության օրակարգին», որ ԶՊ-ն այն իր համար ուղղեցի է համարում, աղա ըստ Սարգսյանի դասեւրացումների՝ ՀՀ յուրաքանչյուր խաղաքացի՝ կիմի դաշտում աշխատող զյուղացի, թե դաշտունյա, դես է ամեն ինչ անի, որ երկիր կայունանա, սահմաններն անուր լինեն: «Սա է խաղաղության օրակարգի իմ դասեւրացումը: Մեզանից ամեն ճեկն իր ուժիրի առավելագույնը դես է անի ու ցես չօրիշի դիմացինի վրա: Մենք, մեր հասարակությունը դատարան չենք նոր դատերազմի, դա արհավիր է: Ժողովրդի մեծամասնությունը դեմ է դատերազմի ու ողջունում է խաղաղության դրաւուան նույն գործելու»:

«Խաղաղությունն այն միջավայրն է,որտեղ Կայաստանի հանարդեռությունը պետք է զարգանա: Կարծում եմ՝ առանց խաղական շրջանակների՝ այս մժի հետ անհաւա մարդիկ չկան: Նոր դատերազմ չուետ է լինի:», - «Խաղաղության օրակարգի» մասին օՊ-ական Դավիթ Խուրաբյանի ժամկետին:

թյանի տեսակետն այսպիսին է:
Ինչ վերաբերում է ընդդիմադիրների
դայլարին, առա ասում է, որ զմահաս-
կան դեմք է տա ժողովուրդը՝ իր մասնակ-
ցությամբ: Ինքն անձնաբ այս դահին իշ-
խանափոխության հավանականություն
(և ժամանակ):

ԱՎՐԿ ՀՎՅՐՎՈՒԵՏՅՎՆ՝ ԳԵՐՍՎՆԻՎՅԻ ԼՎՎԱՎԳՈՒՅՆ ԿԻՆՈԼՐՎԳՐՈՂԸ

ԳԵՐԱՄԱՍԻԱՄԻ ԼԻԲՐԻՐԱՐՈՐ ԵՎ Պ

Գերմանական կինոլրագրող Ել դերասան **Սարկ Շայրամետյանը** ծնվել է 1968-ին, Սայնի Ֆրանկֆուրտում, հայոց հոգ Ել գերմանուհի մոր ընտանիքում: 16 տարեկանում հիմնադրել եւ մինչ օրս խմբագրում է «Spirit: Ein Laecheln Im Sturm» («Ոգի. ժողիս փոթորիկի մեջ») կինոյի, թատրոնի, երաժշտության եւ գրականության տողագիր եւ առցանց ամսագիրը: Սարկ Շայրամետյանը հաճախ է եղել գերմանական կինոփառատոնների ժյուրիի անդամ եւ աօխատակցել կարեւուր տարբեր թերթերի («Սյոյե Ցյուրիխ ցայրունգ», «Ֆրանկֆուրտը ռունդ-ցաու», «Ֆրանկֆուրտը ալգենայն ցայրունգ», «Ֆրանկֆուրտը ալգենայն զորագայրունգ», «Ջուրդրյոչ ցայրունգ») եւ ամսագրերի («Դեր սիլիգել»,

խարիծ դաշնում է իմ իրականությունը, թեկուզ մի բանի ռողենվ։ Ենք այնքան ժամանակ, որքան դահանջում է ֆիլմի ձայնագրում։ Հակառակ դեմքում, գրելու իմ լավագույն նստերն իրականում եւ ստանում են, երբ վազում են Ֆելիսի՝ սիրիյան գայլաշան եւ հասիի խառնուրդ իմ շամ հետ։ Կամ ել զնոպու ընդունեածիս։

-Դու իհանդիմել ես կինոաշխարհի բազմաթիվ լեգենդար մարդկանց հետ: Դամոզված եմ, որ նրանց հետ կաղաքած շատ հիանալի դասմություններ ունեն: Կղամե՞ն մի բանի սը:

-Նույնիսկ մի բանիսը հաճառու դաս-
մելը մի ամբողջ գիրք կլցնի: Դաշալին
այն է, որ հարցազրույցների ընթացքում
կամ նկարահանման հրադարակում
բազմաթիվ հանդիպումների ժամանակ
ընկերական հարաբերություններ են ձե-
ւագործել: Այսդինուվ, եկետ սկսենք Անթե
Վայսգերբերից՝ իմ դերասանական կուոք
Օսւար Վեռների մեջ սիրուց: Նա թարո-

Մարկ Դայրատեսյան
(լուսանկարը՝ Ֆրենֆ Զիհառուզենի)

կրտսերից: Մենք իւլապես հաջող հարցազրոյց անցկացրիմ «Վալյորֆ Ասուրի» հյուրանոցում, որից հետո ես նրան հարցրել կարող եմ միասին սեփի անել: Նա հրաժարվեց տարօրինակ դասձարաբանությամբ. «Եթե ես հիմա թեզ հետ նկարվեմ, ստիլված կլինեմ դա անել բռնի հետ, եւ դրծում չեմ ունենա»: Բայց սենյակում մեզնից բացի ոչ ոք չկար:

-Դու խաղացել ես «Խվական սիր ուղիներ» երնշիկ թիվերում: Ներգրավված էիր երնշիկ ժամանակներում: Եթե այդ, ինչորիսի՞ն էր այդ փորձառությունը:

-Ես բախտավոր եմ՝ այս հարցին դասախանակով։ Թեեւ դա ոճային սեւսպիտակ էրոնիկ թրիլեր է՝ սարսափի սարերով, ես Անգրավկած չեմ մերկուրիան կամ էրոնիկ ժեսարաններում։ Ես հիմնականում խաղում էի ինքն ինձ՝ մի հայրդապարի, որը թոփ-ռոպի եթերում բնիշի հետ խսում է մինյանց հերթազայող սպանություններից, մինչ կիսամերկ գլ-

Թռմ Քրուղի հետ (լուսանկարը՝ Ֆիլիդ ֆոն Շքուլզից)

ՈՒԽԱՐԴ ԳԻՐԻ հԵՏ (ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԾ՝ Փ. ԶԵՐԻ)

Ծի դատմության ամենամեծ գրեթենն էր («Ֆառլս»): Ես հանդիմեցի նրան 1993 թվականին, երբ 20-ն անց էի: Վայսգերերն ինձ հարցազրույցի հրավիրեց իր տուն՝ Ռոբերտ-Էգենում (Բավարիա): Դա սկիզբն էր մի այնպիսի հիանալի ընկերության, ինչորիսին տեսնում

Ենք «Կասարլանկա» ֆիլմի վերջում՝
Դեմքի Բողարքի եւ Կլոդ Ույնսի միջև։
Անթյեն իմ հանդեմ մնում էր, զերմ, օգ-
նոր, ոչ հավակնո՞ւ ինչողես երկորու-
մայրիկ։ Նա շատ էր հետաքրքրված իմ հայ-
կական ծագմանը եւ շատ գրեթե էր կար-
դացել առաջին բրիտանյա ժողովրդի
մասին, որոնցից էր Լոհի Ֆիեւր-Ռուգեթի
«Իմ հայ Երեխաները»։ Նա մահացավ
2004 թվականին։ Զկա մի օր, որ ես ձմ-

սան աշաջին ասված ուսակցությունը՝ 2004 թվականին, ես նրան ցույց սվերի այս ժամանակ մոտ չորսամյա դասրիկին՝ Լեհացիա-Ռիբանա Օրսինի Սիրանուշի լուսանկարը։ Թոր Զրուզը մի քանի ռողբ լուսանկարը դահեց ձեռին ու ասաց. «Ձե՞ն կարող հավատալ: Նա աւագ գեղեցիկ է»։ Նման բանը երբեք չես մոռանա:

-ღ կ հանդիպած հայտնի մեջ
ու հանդիպած հայտնի մեջ

Գույն հիասթափությունը

Բացասական փորձառություններ կարելի է հաշվել մի ձեռքի մասների վրա Ես մի փորձ հիասթափվեցի «Երկար մարդ» Փիլմի աստղ Որբեր Դատև

խավոր դերակատարութիւն Աննա Դառլա-
բուրգը, որը մի փոքր ուժ ընկնում է դա-
ժան հոգեկան հիվանդ նարդասղանի
ջրանը, միացրած է լինում իր հեռուս-
տացույցը եւ հճայված ու հուզված հետ-
տում է մեզ:

-Սարկ, ին հայրը Մայնի Ֆրանկֆուրտի Հայ մշակութային միության հիմնադիրն էր: Խնդրում եմ դատմես նրա մասին:

-Ես ուս բան եմ դարտական հոր՝ Արտավազդ (գրվում էր Արդավաս) Դայրապետական (որին բոլորը Վասիկ էին անվանում), հաւաքաղին կիմոյի, երաժեռության, գրականության, լուսանկարչության եւ նկարչության հանդեմ նրա սիրո համար: Թեեւ նա մասնագիտությամբ ճարտարագետ էր, ուս էր նկարում եխորեսիոնիստական եւ իմպրեսիոնիստական ոճով: Եղանակ Լյութվիզ Զիրխմետը եւ Վինսենտ վան Գոգը նրա սիրելի նկարիչներն էին: Բայց նա նաև գեղեցիկ սրբադակերների հեղինակ է, որոնք զարդարում են իմ գերմանացի մայրիկի՝ Մագդի հյուրասնյալի դաշտը Դանուպերում: Նա ինձ սովորեցրեց նաև լուսանկարել, ինձ կտակել է իր «Leica R3» լուսանկարչական խցիկը: Երբ 1960-ականների կեսերին նա իրանցի եւել է Գերմանիա, 1968-ին դաձել է Դայ մշակութային միության հանձինադիրն իմ ծննդավայր Մայմի Ֆլավանկիուրում: Դայրու ուս գեղեցկան էր եւ կարող էր ինին էլ դերասան դառնալ:

ԳԵՐՄԱՆԻՏԵՐ գրի շամփկը

Բեռլինի «Կովկ Եւ Գալեն» դասելքարահում» մայիսի 8-ին արվեստաբանական կությունը հավաքվել է ներկա գտնվելու ժամանակաշրջանում՝ հավաքում եւ կուտանոր Արչի Գալենցի գերմաներեն լեզվով օրեր հրատարակված իմբնակեն-սագրական ալբոնի ընորհանութեսին, տեղեկացնում է Սուրել Սիրաֆ-Կայսրականը «Արմինյն Սիրու-Սփերթեյը» շաբաթաթերթում: Հասրի խորագիրն է «Stellungnahmen 24 allem Unmöglichen», որը հոդվածի հեղինակը թագմանել է «Կարծիքներ անհնարին ամեն ինչի մասին» եւ հավելել, որ 320 էջանոց ալբոնը նույնական է նկարչի ստեղծած «Գլորու» անվանումով խորանարդին, որի 6 կողմերի վրա փառտզճեր են դրում ված: Բայց իրականում այն շատ ավելի ընդգրկում է, քազմակողմ՝ ներկայացնելով արվեստագետի անցած 50 տարիների թեմատիկ առանձնահատկությունները եւ որություններից: Են որմես համարությունները պահպանվում են անհամար պահպանական համարություններում:

«Գյորգի», Ա. Գալեն, 2003 թ.

տոկվածները» հային նորամուծությունները, որնցում օջախակների մեջ առնված արվեսի իրերը ներկայացված են որպես իմբուլույն «կառուցվածքներ»: Մասհացումը առաջացել է, երբ Սոսկա է մեկնել օգնելու մորդ, որ վերանորոգի իր 3 սենյականոց բնակարանը: Պատի դաստանների դոկումը նոր ոճ է թելադրել արվեստագետին: Կամ «Գլուխուս» խորանարդիկը, որի աշրթե կողմերում փոփոխվող աշխարհի բարեզգնենքն էն: Մասհացումը առաջացել է, երբ վիճագործությունների որոնումներում դասահարաբ ձեռքն է ընկել 1877-ի մի բարեզգ Վուսերվից (Բրանդերբուրգի նոտակայի ժողով) տեղանի, որն այժմ գոյություն չունի: Այս փասթը հիշեցրել է նրան մեր դասմական հայրենիքը, որին շատերը ճանաչում են բարեզգների կամ նկարների միջոցով: Արևմայան Յայաստանը ներկայացված է որպես «Կորուսայի դրախտ», նախակի «Բյուզանդիան»՝ Եպրոպական նոր եւրոպերի ներարարանիով:

Գալենի ստեղծագործություններում
իննությունը կենտրոնական թեմա է:
Տիրապետում է երեք մշակույթների ա-
ռանձնահատկություններին (հայկա-
կան, բարբարական և օերնակական) եւ

«ՈՒսացած արդարություն», Ա. Գալենց,
2022 թ.

կուարտ եւ արիեգարդիս: Բացի հերինակի ինքնակենագրական նոթերից, գրքում կարծիքներ հայտնել են նաև իր գերմանացի դասախոս-արվեստագետ Կլաուս Ֆուսմանը եւ այլ գործընկերներ, որոնք ալբոնի 12 գլուխսներում ներկայացրել են հայազգի արվեստագետի բազմաբնույթ ինքնությունը իր անձնական, ազգային եւ դատմական հարթություններում:

Արվեստագետների ընտանիքից սերած Գալենցը (Կալենցը) ծնվել է մեծացելու Մոսկվայում, հետո Տեղափոխվել է Բեռլին, որտեղ այժմ բնակվում է: Նա սովորել է Արվեստների ակադեմիայում: Որպես արեթիք եւ արեանուսիք ճշակութային ավանդությունները կրող արվեստագետի, նրան հաճախ համարում են Գերմանիայում հայկական ճշակության դեսպանը: Բացման խոսքում ալբոնի խմբագիր՝ **ԱՅՆ ՈՒԽԿԻԹԱՅՐ** խոսնակությունը է որ եւսար ժամանակու հարանա

Շնորհական միջմշակութային կապերը շառկապող Արչի Գալեսցի արդուի

Ursh Quantum hr urushususunaru

puish luswulitcb hurnius huiulufwug

Առաջին կտավը նաև ձեռք է բերել 1995-ին: Կտավները հիմնականում հետխորհրդային ժշգանի ստեղծագործություններն են, շատերը նաև սփյուռքի տարբեր անկյուններում կատարված: Բայց հակառակ հազվադեպ շփուների, արվեստագործությունների պատճենները համարվում են առաջնահարուստ գործարքներ:

«Հայկական Ռեփուլիտեմ», Ա. Գայենց, 1994 թ.

գետների մոտ նկատվում է միեւնույն մշակութային բնադրակերպ, եւ գեղագիտական ընդհանուր խացրած վերացականությունը: 2008-ի վերջերին Գալենցն ու **Թորստեն Բիլեբը**, որի եղանակը դարձյալ կլասու ֆուսամանի ուսանողն էր եղել, բացել են «Interior DAsein» կոչված հաստատությունը, որի մեջ ներառում է ցուցահանդեսային մի դահլիճ եւ ուղանակներ դաշտավայրում: Հաստատությունը, որում մասնակակից հայ եւ ռուս նկարիչների 40 կտավների մշական ցուցահանդեսն, մոտ մեկուկես տասնամյակ ընթացքում կազմակերպել է 25 ցուցահանդես եւ ուրաքանչ է «Եվրոպական հայության պատմության առաջնահամար»:

rniis t priusqul

Բեռլինի «Artbear Books» հրատարակչատան թողարկած հասրում իրենց կաթիվներն են հայսնել (էսեների կամ հարցագրույցների միջոցով) Աննա Ուիլկինսը, Անդրեաս Վուլֆը, Վլաուս Ֆուսմանը, Լել Էվսովիչը, Միկա Շանուլյան, Վլադիմիր Սալնիկովը, Վազգեն Պահլավունի-Թադեևսյանը եւ Փիթեր Սիեւլը:

Գրության հետինակ Մուրիել Սիրավ-
Վայսբախի կաթիռն ողունելի կլիներ
ալբոնը տեսնել նաև անգլերեն թարգմա-
նութափ:

Պատրաստեց՝ ԿԱԿՈՒ ԾՈՒՐԿՅԱՆՆ
(The Armenian Mirror-Spectator)

Unr qrfti

«Ազգ»ի գրադարանը հարստացավ եւ գրքով՝ նոյն հեղինակի մակագրությամբ ստացված՝ «Անավարտ գրույցներ» եւ «Խարշիսը» Վերնագրերով։ Առաջինը՝ հեղինակի՝ ռադիոյում ու հեռուստաեռությունում Երևանամյա վաստակ ունեցող լրագրող Յովհաննես Պատիկյանի հայցագրույցների, մկարահանումների ընթացքում ունեցած գրույցների ու աշրեր հանդիպումներից հավաքած սղավորությունների աճի հիմքում է, իսկ Երկրորդ իր եւ բոլորի սիրելի, անկրկնելի Ֆրունզեիկի՝ Սիերսչյանի հետ հեղինակի ունեցած գրույցների, սղավորությունների եւ ակ

նարկների հաշընթի ժողովածուն:

«Իմ արտիստը» ժողովածուն տպագրվել է 2021 թ., Երևանում, 179 էջ ծավալով, իսկ «Ամավարս գրույցներ-2»ը լույս է տեսել ընթացիկ տարում, 323 էջ ծավալով, համոդիմոնի հերունիքի լուսամուսարթերով:

ՀԱՍՏԻԿ ՍԱՐԳՈՅԱՆ

«Տաղարան» համութի մեներգչութիւնը Գալինա Ցոլակյանի մենահամերգին հնչեցին հայկական եւ նեառոլիսական երգեր, բարեկարգ երաժշտության գոհարներ:

Գալինա Ցոլակյանի երգեցողությամբ կերպը եթե նկարագրելու լիմենի մեկ քառով, ոչ երաժշտական եզրույթով, այլ՝ գեղարվեստորեն, կարելի է բնորոշել՝ որդես «զվարդուն», որդես «ձայնացոլանին»։ Դամենայն դեպք, այդիսին էր տոպավորությունը, երբ առաջին անգամ լսեցի նրա ելույթը Դնագույն երաժշտության «Տաղարան» համույթի համերգին Դավատարիմ Երիտասարդ կատարողներին թեսն տրամադրելու եւ նրանց առաջննացի համար ծանալարի բացելու իր գործելակերպին՝ համույթի գեղ։ Դեկավական եւ դիրիժոր Սեդրակ Երկանյանը, որտես հրավիրյալ Երգչուիու, Գալինային խնիցու ընդգրկել է իր համերգային ծրագրերում։ Գալինային բավական դյուրությամբ տրվում են թե բարոկկո երաժշտության գլուխգործոցները եւ թե հայկական ժողովրդական ընտրանուց խոված գործերը։ 2017 թվականից սկսյալ նրան հնարավորություն է ընձեռնվել համեմատայլու «Տաղարանի» տարանույթ համերգներում։ Երգչուիու ձայնային տվյալներն ու արժիսական հնարավորությունները նկատի առնելով էր, որ նա ուսւում համարեց «Տաղարանի» նենակատաների շարքը։ Դայ ավանդական երաժշտության համերգներին նրա ձայնը հնէւել՝ հունց գույք, առատազուր աղրավի հնուր։ թե ննարական, թե կարոնի ու ղանդիսուրթյան երգերը՝ առնված հայ ազգային երգարվեսի մշակութային դահնցից եւ կամ, հիմնականում, Ս. Երկանյանի հեղինակած կամ մշակած ստեղծագործությունների գանձարանից, Գալինա Ցոլակյանի ննարա-կոլորատուրային սոլորանոյվ կատարվել են գեղեցկութեն, ազատ ու բաց ընչառությամբ, բարձր տոնայնությունից մինչեւ ցածր, մեղմ ձայնարկությամբ։ Բարոկկո երաժշտությունն առանձնահատուկ կատարում կասեի՝ նաեւ արժիսականություն եղահանջում, եւ այստեղ էլ Գալինան կարողացել է իր ընատու ընորհները եւ ուսումնառության ընթացքում սացած հմտություններ ապահովում ու որեւորեւ։

«Երածուական առաջին ժայերս արեցին ինքնուարեւանում՝ մեներգուով Ար-

Երգեցիկ զոլանմուերով համերգ՝ Գալինա Յոլակյանից

վյան բաղադրի «Եւզրում» երգչախմբում, դասնուն է երգչուհին: Վեց տարեկանում արդեն Արովյանի Զարեհ Սահակյանին անվ. Երաժշտական դրդության սանն է: Սովորել եմ «Զայնի դահդաննան վոկալ երգչախմբային մասնագիտացված դրդություն», 2016-ին մագիստրոսի կոչմանը ավարտել եմ Երևանի Կոմիտասի անվ. դեռական կոնսերվատորիայի վոկալ դասական բաժնում, միաժամանակ սովորել կոնսերվատորիային կից՝ Շ. Սարյանի անվան օպերային սոսութիւնում»: Սոսութիւնում հետ Գալինայի համագործակցությունը նշանավորվել է Զիլդայի («Ուգոլետոս») Ռոգինայի («Սեփյան սակրիչ»), Մերմինայի («Սղասուհին՝ ժիրուհի»), Անուշի («Անուշ») դերերերով: Օպերային սոսութիւնում իր սացած փորձառությունը կարեւոր է համարում, ասում է՝ աշնանը նոյսօն տեղում սղասենի իր դերակատարմանը՝ «Դոն Շուտան» օպերայում:

Դա ունեած այլայնէ:

Դարձ է, որ այստեղ հիշատակեմ Կոմիտասի անվ. կամերային տան թեմին «Տաղարամի» համերգային ծրագրերի ցըսնակներում Գայինայի աշխույժ, կենդանի դերակատարությունը Բախի «Սուրճի կանչառում» եւ հօգենոր երգեցողությունը Պերովիզի «Սաքած Մասերում»:

Լինական հետո խորիս աշխատանքի մասին:

Մեսահաճեգով հանդս գալու դարձ
հասունացավ հաւկառես այս տարի՝
Բորի Մարշնովիչ անը. Ալևահսնե-

թի՝ առցանց անցկացվող միջազգային մրցույթում Երկրորդ մրցանակային տեղ շահելու դահլից. նույն մրցույթում 650 ձայնով ճանաչվել է նաև «Համբիսա տեսի համակրանք» մրցանանակի Մինչ այդ արժանացել է Մեծ մրցանակ Աերի 2017-ին՝ Գյումրիի «Վերածնունդ» միջազգային մրցույթ-փառատոնի 2019-ին՝ «Մեղենի» հանրապետական մրցույթում, 2021-ին՝ Վալերի Դարությոն նյանի անվ. օտերային երգիչների ե «Ուկե ձայներ» երգի միջազգային մրցույթներում: «Ավելի շատ նրգել եմ իմ՝ ինձ հետ, իմ հնարավորությունների առավելագույնը, նախ, ինձ համար բացահայտելու եւ դրսեորելու ջանադրությանը: Նույն դատասխանաւության ե հաճույքի գգացումով եմ երգում թե՛ համերգներին, թե՛ մրցույթներին», - ասում Գայլինան:

«Տաղարանի» գործիքակազմի համար մաեստր Ս. Երևանյանի մօւկած եւ գործիքավորած Երգերի ցանկում են Ա. Դոլոխանյանի «Ծիծեռնակն» ու հայկական ժողովրդական «Նուբար, Նուբարը», իսկ հատուկ այս համերգի համար գեղեցկութեն երաժշտական «գումերանգներով» էր ներկայացրել նաև Ա. Այվազյանի «Երեւանը» երգը: Գալինայի կատարմանը Ա. Դոլոխանյանի «Ծիծեռնակն» այնան հուսավից, այնան գարնանային դայնաւ ու թարմ հնչողություն ուներ, «Նուբար, Նուբարը» հայ գեղօվկական Երգի անկերծ սիրահուզանն էր արտահայտում:

Սիա այդ Երգասացության հաճովց
ցոլանմբ կար, երբ նա նայիսի 14-ի
կայացած համերգին կատարեց Յեն
դել, Պերգոլեզի, Մոցարտ, իսկ երես
րորդ բաժնում նաև՝ հայկական ազգ
գային երաժշտական մի բանի գործ
հարներ, ինչպես նաև՝ Օսմանուհան
նական երգեր: Դրանցից է. դե Կուռ
շիսի Non ti scordar di me - ը, ասես
մի փոքր ներկայացում դարձավ, եր
երգչուհուն միացավ տեսնոր, միջազ
գային մրցույթների դափնեկիր Մու
ֆան 1-ինուանոր:

Իսկ «Երեւանը» դեմի հայրենիք եւ բաղա-
վանայ՝ հայի սիրն եւ իշխանան արտա-
հայտությունն էր՝ Գալինայի ձայնով:

«Տաղարան» իմ տուն է.- ասում է Գալինան:- Մաեսրն Ս. Երկանյանը հավատաց ինձ ու իմ ուժերին, օգնեց ինձ՝ արվեստում ճանապարհ հարթելու, ինարավորություն սվեց դրսեւորելու իմ ընորհն ու կարողությունները: «Տաղարանում» ես սովորեցի ճիշճ կերպով Կոմիտաս երգել: Դա ինձ կոնսերվատորիայում ուսանելիս չէին սովորեցրել»:

Ապրիլ 14, 2022

ԱՎՐԿ ԴՎՅՌՎՊԻԵՏՅԱՎՆ՝ ԳԵՐՍՎՆԻՎՅԻ ԼՍՎԱԳՈՒՅՆ ԿՐԽՈՒՄՎԳՈՂԵ

-ՄԵՆԻ հանդիմել են 2013 և 2018 թվականներին Հայաստան կատարած բարելությունների ժամանակ: Ակնհայտ է, որ անգամ առանց լեզվի իմացության՝ դուք ենք զգում ես ին երկրութեաւ դու հոդված ես գրել առաջին այցելության մասին, հիանալի կլինիկ, եթե ես մեկ անգամ դատմես ին հայաստան մերձարևուրսութեաւ նաև:

-Արդեն հիշեցի «Ուկե ծիրանի» սասնամյակի հրաւալի մրցանակաբաշխությունը, որի ընթացքում հերարձավավետ

թյուալ, որս ուղղող սեմով հաշարավովներ նաեւ հայկական հեռուստաեսությամբ Այն, եր առաջին անգամ Երեւան եկա
2013 թվականի ժող ամռանը, ես ինձ
զգում էի ինչպես տանը: «Գրանդ հյուրա-
նոցում», որն այն ժամանակ «Գրանդ
թյուլիփ» էր, ես զարմացած էի, որ սու-
սարահում աշխատող երիտասարդ կա-
նաց հետ կարող էի խոսել 1960-1970-ա-
կանների ֆիլմերի եւ դերասանների մա-
սին: Հայաստանում հանրակրթական եւ
մշակութային գիտելիքները շատ բարձ-
ր են: Եվ դա ինձ հղարսությամբ է լցնում
Նաեւ երեք չեմ մոռանա, որ առաջին իսկ
օրն անձանք ճանաչեցի մեր բոլորի մե-

ինձ հետ նոյն հյուրանոցում էր, եւ Օր հետ ինձ ծանոթացրեց իմ լավ բարեկա Առողջ էգոյանը: Մեկ օր անց ես Ծառ հետ հարցազրոյց ունեցա «Քրանկֆու ժեր ալգենայն ցայթունգի» եւ իմ սեփական մշակութային ամսագիր՝ «Սովորի ժի» համար՝ իր հիվ քանզարանում կայացած զնորումնելությունից հետո: Մեր ծանր թուքումն այնքան խորացավ, որ գրեթե մեկ տարի անց նա հրավիրեց ինձ եւ ի վիետնամցի ընկերություն Շտելլի իր 90-ամական թիւինում՝ իր համեմատիկ հետո:

Երբ Երեւանում Խաչարյանի անվան համերգասահում Օերկա գտնվեցի համերգի, արտասկզբ էի: Դրանք նաև ուրախության արցունըներ էին: «Երեւանյան գիշերներ» ռեսուրսնի բանկերը հրաշալի եր, երբ մենք բոլորս՝ կինոգործիչներ լրագրողներ, կազմակերպիչներ, գրասահմաներ եւ գեղեցիկ հայ աղջիկներ միասին նեցեցին փառատնի բացումը և դարեցին կենդանի երաժշտության օնտական ժամանակը: Հինգ տարի անձ ինձ հրավիրեցին Երևան՝ որդեմ դասվավոր հյուր ճանաչելու «Մարկ Զեյն» նորաձեւության ժողովը, որտեղ կրկին հանդիմեցին, սկզ

անցկացրին ակումբում, որտեղ մեզ ա-
սացին՝ դարե՛ք, դարե՛ք, դարե՛ք մինչեւ
լուսաբաց: Հայկական հյուրախրու-
թյունն ու ուժեսմերը (մենք նաեւ եղան
հայսնի «Դոլման» ռեսորտանում) հս-
կադեմ յուրահատուկ են: Խակ հայուիհնե-
րը, վիետնամուիհների հետ միասին, ամե-
նագեղեցիկն են աշխարհում: «Ուկե ծի-
րանի» հարգելի՛ կազմակերպիչներ, եթե
կարդում եք սա, աղա իմացե՛ք, որ ձեր մի-
ջազզային կինոփառատոնը լավագույն-
ներից է, եւ ինձ համար դաշիվ կինին
դարձալ ընդգրկվել ձեր Ժողովրդից մե-
կում, որովհետև, մեջքերեմ իմ հայրենա-
լիս միասն Աւարապնին են սերտ մեծ

կից Գյուղա Սարդարսի, իս սիրո միշտ
գտնվում է Հայաստանի բարձր լեռներում:
-Ծնորհակալություն, Մարկ: Սաղ-
թում եմ, որ ք հաջորդ այցելությունը
Հայաստան չուտանա ու նորից կատ-
ված լինի ինչ-որ հետարքրական մաս-

- Ընորհակալություն, Արծվի, իմ կյանիի
- Եւ գործունեության նկատմանը բն հետաքրքրության համար: Քիմա, որ լսակածական դրեթե հաղթահարված է, հուսով եմ՝ ուսուունական նորից այցելել ենք եւ իմ մյուս հայության մասին:

ՍՈՒՐԵՆ ՍԱՐԳԱՅԱՆ

Պատմաբան-դրսունը

Ամեկախ սերից, տարիից, սոցիալական որեւէ խավի դատկանելությունից ու գոյսից, այս օրերին բոլորին մեկ հարց է տանջում. հետո ինչ է լինելու...

Ժամանակին Թիֆլիսում լրվս տեսնող ազգային, հասարակական եւ գրական «Հովհն» շաբաթաթերթը (խմբագիր-հրատարակչ՝ Եզնիկ Ինն. Երզնկյան) գրում էր. «Ամեն անգամ, երբ ջարդեի լուրջ հասնում է մեզ, մեր առաջնորդող դասակարգն իրեն դարձեց կատարած է լինում, երբ խմբագիրը լրագիրներում ջարդերի մանրանասնություններն է նկարագրում, որպատճու մի երկու ասլանան հորովածներ է

Եթե մի փոնք մեղմենիք գրպաները եւ ջարդերի փոխարեն ասենք դատերազմներ ու կորուսներ, աղա մերօրյա երեանյան իրադարձությունների հետ նմանություն չեն տեսնում: Ես տեսնում եմ ու աս եւ ամեն անզան համոզվում եմ մարդկային հասարակության դարույրածե զարգացման տեսության (ժամանակի ընթացքում ամեն ինչ կրկնվում է ոոր նակարդակում) ճշմարտացի լինելու հարցում: Մեր անեղբար դատմության ընթացքում կարծես արդեն բոլոր «սիստեմներն» էլ փորձեցինք, եւ բոլորն էլ՝ մեր համար անհաջող դուրս եկան, բոլորն էլ անդեռք (վայ թե մեզանից է): Եվրոպական միջանությունը դիատնական դարձավ, ուսևական ռազմավարական դաշնակցությունը՝ անգործադրելիք եւ անարդյուն, անզիյական նավերը՝ «մեր լեռներ մագգելու ամկարող», հայկական բանակը՝ չնայած իր անօրինակ սիրանմեներին, դարտված, աղետաբեր ցուցերը՝ վճասակար եւ այդուն շարունակ: Սացվում է, որ որքան կրկնում ենք լավ ու նարդավայել աղբելու փորձերը, նույն անարդյունն-արդյունն ենք սանում: Իսկապես, այս ժիշուր կացությունից ո՞րն է միւսության միջոցն ու եւր:

ւած գործընթացներով։ Աղրբեզանից խաղաղություն ակնկալելն ու Երաշխիքներ ունենալը միամտություն կլինի։ Տարիների փորձից ենթևորվ կարելի է ենթարկել, որ փողոց դրւու եկած ընդդիմությունը գործում է կամ Ռուսաստանին դրա գալու, կամ ՌԴ որու ցանակների անմիջական երաշխավորությամբ, աղացուցը՝ Կանեցյանի Մոսկվա այցից անմիջապես հետո սկսված անսղասելի նուագուցը, Պուտինի ընկերների, աջակիցների եւ Երկրագործ կուսակցությունների բարձր ակտիվությունը։ Օրինական հարց է առաջանում։ Հայրենիքի շահը դաշտամանելուց բացի, ո՞մ շահերն եւ սղասարկում եւ ո՞մ կողմից է ուղղորդվում ընդդիմությունը։

Սովորաբար վերջին տարիներին հեղափոխություն են անում այն ժամանակ,

Սի կարեւոր հանգամանի ինձ շատ է անհանգստացնում. Աղրբեջանի հանրապետության խանը հայտարարել է, որ «սահմանները որոշելիս մեծ է հավաքանվեն նաեւ 1918 թ. փարտեցները, երբ Երևանը մերն էր»: Այս ինչ «ձեր» Երևան, երբ նոյնիսկ Բաբուն մինչեւ 1918 թ. սեղմենքեր ձերը չեւ... Այս «Աղրբեջանի դեմոկրատական հանրապետությունը» ստեղծնան դաստիարակությունը 18000 բառ. կմ տարածք: Իհարկե նրա պիտութակը մեծ էր եւ հավակնություններ եր հայտնում ոչ միայն Բաբուքի, Ելիզավետպոլիս նահանգների, Զաբարալայի օկրուլիք, այլև՝ Երևանի ու Թիֆլիսի նահանգների, նոյնիսկ Դաղստանի ու Կարսի նարգիշ նկատմամբ: Նրա այդ հավակնությունների վերաբերյալ գծված փարտեցներն այժմ փորձում են ներկայացնել որդես իրակա-

Ճամանակն է, որ սեր դաւրը դաւրելիք

Եթ հանրային տեսակետը հաշվի չի առնվում եւ ընտրողի վեն կեղծվում է: Աղացոյց՝ Հայաստանում գրեթե բոլոր ընտրություններից հետո բոլորի այլքները, եր երկիրը թալանվում է, իսկ հանրությունը՝ կողոպտվում ու արհանարհվում: Այսօրվա հեղափոխության կազմակերպիչները ՀՀ ամենահարուս բաղդացիներն են եւ ամենամեծ ցանկության դեմքնում իսկ՝ իրենց կողոպտված, կամ հալածված համարելու անհնարին է: Իրեն չեն առաջարկում ՀՀ բաղդացուն ոչինչ՝ բացի իրենց իշխանության գալը: Քետ էլ զարմանում են, որ ժողովուրդը ոտի չի ելնում: Այս ինչպես ենի, եր գոյտացու ամեն ժամը հաշված է, որեւէ լրցես ուշացավ՝ աճբողջ տարի ընտանիքը բաղցած կմնա: Իսկ իրեն այնքան աշխատող բիզնեսներ ունեն, որ հասարակ մահկանացուն դասկերացում անգամ չունի:

Ընդդիմադիրները լավ են դատկերացնում, որ 100000-150000 նարդ է անհրաժեշտը եւ նղասավոր ժամանակահավածք՝ հանրության ակտիվությունն ու

զառ բարեւանդու օսմակացը և առաջ մինչ մարտահրավետների: Ուզում եմ հավատալ, որ խորհրդարանական ընդդիմության մեջ կան կոսակցություններ, որոնք նման դաշտասխանաւություն իրենց վրա չեն վերցնի եւ նման բայլի չեն գնա: Ուզում եմ, որ մեզնից յուրաքանչյուրը հասկանա նաեւ անձամբ իր դաշտասխանաւությունը սեփական խղճի եւ հարեւինիք պարու:

Ականա մատքերեցի ինչ-որ տեղում ինչ-որ ժամանակ կարդացած այն հայտնի դրույթը, որ հավն այն կենդանին է, որի գործողությունները տրամաբանության հետ ոչ մի աղերս չունեն: Բացի այդ, հավը վախճառ է եւ չունի հիշողություն: Դավի այս երեք համկանիւններն ու հասկությունները հաճաղլատասխանում են ՀՅ բաղադրական իշխանությանը, որովհետեւ սրան էլ չունեն հիշողություն: Օրինակ, թուրք բանի՞ անգամ է կոտորել մեզ, բանի՞ անգամ է օգտագործել մեզ, բայց էլի գնում են թուրքի հետ բարեկամ-հղաբակ դաշնալու ճանաղարհով եւ որպես արդարացում հաճախ կրկնում են՝ թուրք էն հին թուրք չի: Սա տրամաբանության հետ որեւէ կառ չունի: Դեռ էլ՝ հավն ինըն իր վախճառությունից հաճախ իրեն էլ է վնաս տալիս: Իսկ մեր հօ-

խանություններն էլ այնքան են սարսափում դատերազմից եւ այդ վախը չափու սահման չունի: Դա շատ լավ հասկանալով էլ թեմամին ինչ ուզում անում է, իսկ մերոն գլուխը կախ ենթարկվում են:

Այսօր ես այնտեղ ել համարիս չեմ իշխանությունների վարած հատկապես արտադին բաղաբանությանը: Իմ դգործությունը արտահայտում եմ օրվա հիմնախնդիրների մասին վերլուծականներ գրելով եւ երթեան-երթեան ընդդիմադիր հանրահավաքներին մասնակցելով: Գնում եմ ու խելլով կանգնում եմ, փորձելով իմ ներկայությամբ ցուց տալ անհամաձայնությունս: Ընդ որում, կարող եմ համաձայն չիննել ցուցարանների որոշ գաղափարների հետ: Բայց բանի որ ինձ չեմ համարում այնտեղ խարիզմատիկ կամ հարուս, որ ինչ-որ նոր բան նախաձեռնեմ, ուղղակի գնում եմ թիվ աղահովելու եւ դատմաքանիս ներսից հնարավոր ամեն ինչ տեսնելու ցանկություններուն կատարելու: Ուղղակի տեղի ունեցող խայտառակությունների հետ իմ անհամաձայնության դրսւորման հնարավորությունները դրանք են: Ու եթե որեւէ մենքը բնադրատում է իմ այդ բայերը, աղահովել քող բարի լինի ինձ աղահովել այլնուաննով: Կամ հայենապատ կառավարությամբ, որ իրեն թանկարժեք մենենաներ գնելուց եւ խան հոգով Բայի գրծուղումներ ձեւակերպելուց բացի մեխանիզմ կստեղծի իմ բողոքը լսելու, կամ ել այնուհիս ընդդիմություն, որը կատ չի ունենա նախկինների հետ: Երբ դա կատարիսկ նոր կերպարնեն:

Բոլոր չեն, որ դարձ ասում են ի՞նչ է կատարվում մեր հայենիքի հետ։ Դժբախ-սաբար վազում են մեր իրավունքների հետեւից եւ հաճախ մոռանում են, որ մենք նաև դարտականություններ ունենք մեր դետության եւ ազգի հանդեպ։ Միայն իրավունքներով չես կարող երկիր դահել։ Չաս-չատերն են ասում, թե հայ-րենիք մեզ ինչ է տվել, որ մենք էլ ինչ ա-նեն։ Այդպես ուղղակի չի կարելի, սիրելի ժողովունդ, մենք դիմու ոտի կանգ-նենք, որովհետեւ միայն մենք կարող ենք սեր կանգնել մեր դետությանը, մեր երկ-րին, ուրիշ մենք չի անելու դա։ Ես երե կորուսի Վտանգ զգայի, սիրով կզբաղ-վեի իմ գործով։ Այնինչ, ոչ գիտական հոդվածներ են գրու եւ փորձու են նարկանց աշետը բացեւ։ Զարկավոր է խւկամես հասկանալ, թե ի վերջ ինչ է կատարվում մեզ հետ։ Մենք իրավունք չու-նենք թողնելու, որ իշխանություններն ինչ ուղենան անեն։ Քանի որ երկիրը միայն նրանցը չի, այլ յուրաքանչյուրինս, հետեւաբար բոլորս ենք դարտավոր սեր կանգնել ՆՐԱՆ։ Ընդ որում հարկավոր է գիտակցել իրադես, որ փողոցային դայ-րը մեզանում բացի արվեստի ճյուղ լինե-լուց, օգտագործվում է նաև որմես դայ-խարի միջոց։ Դա լավ է, բայց կածում են, իրական հաջողություն ունենալու համար բավարա չէ։ Արդ, էլի դարենք, բայց դարի իմաստն ու դարողի ջանենք է զնահատի սովորեն...

ՀԱՍՏԻԿ ՍԱՐԳԱՅՆ

Դը Գոլը բանի՞ հայ զինվոր կամ հրա-
մանաւսար է ունեցել, ի՞նչ ճանապարհ են
անցել նրան, որքանո՞վ է նրանց անունը
դամծացվել եւ գործն՝ ուսումնասիրվել՝
անհայտ է: Բայց որ ֆրանսական կառա-
վարությունն անձ առ անձ, զինվոր առ
զինվոր գնահատել է երկրի ազատագրու-
թյան գործում իրենց լուման ներդրած
անձանց նվիրումը՝ գտնելով նրանց ան-
գամ Ֆրանսայի սահմաններից դուրս են
ցնահ բռուկավորելով՝ դա հայտնի դար-
ձավ նաեւ Հայաստանում 1970-ական-
ներին: Կողասմե՛ր Հակոբը՝ իր Ֆրանսայի
Դիմադրության շարժման զինվոր լինե-
լու մասին, եթե ինքը՝ Ֆրանսան չգտներ
իրեն ու երախտագիտութեն գլուխ չխոնար-
հեր վետրան զինվորի առաջ:

Ծովափին կայանած նավը ինչի՞ համար էր նախատեսված՝ գիտեր միայն զորահրամանատարը: «Ազա ֆրանսացիների» առաջնորդ խոս ուներ ասելու իր գինվորներին: Դամողիշ ձայնի տոնայնությամբ նա դիմեց Ֆրանսական Դիմադրության բանակին գինվորագրվածներին: Աքեւում դատերազմի ծանր օրեր են հաղթանակի հանդեպ հավասը մեծ է, բայց բոլորը չեն, որ կկարողանան դիմանալ դատերազմի փորձությանը: Եթե կան գինվորների շարժում մարդիկ, որոնք կցանկանան վերադառնալ իրենց ընակության վայրերը, որոնք դուզմ-ինչ կասկածում են իրենց՝ դիմակայելու կարողությամբ, աղա դեռ ուշ չէ, թող հայս մեն այդ մասին եւ բողնեն իրենց շարժերը: Դզ Գոլը կուտ եւ աներեր բանակ եւ հիմնում: «Ովեր ամպսահ են սեփական ուժերի վրա, ովեր անկարող են շարունակելու իր կողմին հանուն Ֆրանսայի ազատագրության դայլարը, թող հեռանան իմբնակամ, բանզի լավ է հիմա հեռանալ, քան երևսել վճռական դահերին»:

Նա մեզը գուշակ ուղարկեց: Նա մեզնեց ծեռաց դեմքի մութ ջրերին կայանած նավը եւ հայտարարեց, որ այն նախատեսված է իր բնացից հեռացողմերին տեղափոխելու համար: Ասութենին եւ մերօնական որոշումները պահպան կատարեցին:

ՀՅ Գիտությունների ազգային
ակադեմիայի Նազարովի ան-
վան Երկրաֆիզիկայի եւ ինժե-
ներային սեյսմաբանության
հնասիտուտում նշակվում է սեյ-
միկ ինժենինգի պուլիտյան տարածե-
լին սանդղակի նախնական
տարրերը:

Տարածակը:

* * *

Պարտօնքան ժուռ օրերի ծանրությունը վաղեմի վերհոււցեր էին ծնուամ: Ենթագիտակցության ծալքերում մանկուց եկած՝ մոր հիասքափված ձայնն էր, երբ դաշնում էր իր դաշնագին արցունիներից՝ 1870-ին մարտավագելի բանակի կաղինուայցիայի նասին տեղեկանալուց հետո: Յայր՝ Ճիզվական դրդոցի փիլիսոփայության եւ գրականության դրոֆեսոր Անրի դը Գոլը, ես դաշնությամբ ու Վիրապուրանիով էր լցվում, երբ հիւում էր, թէ ոսց նույն Գրանս-դրուսական դատերազմին շարժական դահլիճնի կազմում մարտնչել էր Փարիզը դաշտարած գերմանական բանակի դեմ եւ Ստեն Բնակավայրում Վիրապուրվել: Իրենց հիմն զավակերին դը Գոլները դասիւրակել էին Ֆրանսայի հոված կարեւոր առաջելության մասին հավատով: Մոր բարեկամությանը հավասար իր հայրենասիրությունն էր: Դը Գոլները հղարտանում էին իր հայրենինը: Զավակերին ներարկվ

— *Zur Kritik der Praktischen Vernunft*

Եջամագարտը Ֆանսովի ամսահայտնական 33-րդ հետեւակային գմբի կազմում Առաջին աշխարհամարտին կրվեց որդես դասակի հրամանատար, Վիրավոր Վեց Երեխ անգամ, արժանացավ Ֆրանսական Պազմական Խաչ Շքանչանին: 1916 թվականին նա արդեն զրագմբի աղյուտան էր: Վերդենի ճակատամարտում Երրորդ անգամ ծանր Վիրավորված Շառլ դը Գոլյու զրիված համարելով՝ հետմահու հերոսի կոչում սկեցին: Ազրից սպինով խոցված եւ թունավոր գաղից անգիտակից ընկած աղյուտանը գերվում է: Բանտարկյալների հետ զրոյցներում էլ անկուտումը զրոյցներու վարում հայրենասիրական խանդակառակարյուն եւ հաղթանակի հանդեմ նրանց վսահություն ներարկելով: «Lean Connétable» (Կոննետարի) ահա գերության տարիներին դը Գոլի վաստակած մականունը: Գերությունից նա ազատվեց միջնադարյան ֆրանսական բանակի գլուխավոր հրամանատարի այս ոչ դաշտունական կոչմանը:

Արևածագության՝ պիտի առաջ գալու մասին արագության արագության

Մշակման գիտական եւ կիրառական հիմքերը դրվել են 1988թ-ի Սովորական Երկրաշարժի հետևանքների լայնածավալ ուսումնասիրման ժամանակ՝ Գյումրի եւ Սովորակ քաղաքների շարաժներում Երկրաշարժի հնատանի պուլթան զնահանան եւ Խուռ-

րամասցաք մակրոսեյսմիկ *fur-*
stեզներ լազմեու նորաբակով:

Ծենթրի եւ սինությունների նախնական տարակարգման հիման վրա իրականացվել են մակրոսեյսմիկ հետազոտություններ:

կանգնեցնել ֆաշիսմերի հարձակումը։ Սակայն դա ռազմական գործողությունների ընդհանուր դասկերի վրա էական ազդեցություն չունեցավ։ Գերմանիան գրավեց ֆրանսական հողերի մեծ մասը։ Դը Գոլը, չցանկանալով մասնակցել վարչապետ Պետենի՝ Գերմանիայի հետ սկսած հաշուության ստորացուցիչ բանակցություններին՝ մեկնեց Լոնդոն։ Դը Գոլի արարքը դիմարկվեց իրեւ դասալիքություն, եւ ֆրանսական բանակի ռազմական տրիբունալը նրան մահապաժի ենթարկելու դատավճիր կայացրեց։ Իսկ անդադրում «Կոննետարլն» այդ օրերին հիմնում էր «Ազա Ֆրանսա» կազմակերպությունը եւ դաշնում Դիմադրության շարժման դեկավարը։ 1940-ին դը Գոլը դիմում է բոլոր ֆրանսացիներին. «Ֆրանսան դարսվել է ճակատամարտում, բայց չի դարսվել դատերազմում։ Ոչինչ կորած չէ, բայի որ այս դատերազմը համաշխարհային է։ Կազ այն օրը, երբ Ֆրանսան կվերադարձնի իր ազատությունն ու մեծությունը։ Ահա թե ինչու ես դիմում եմ բոլոր ֆրանսացիներին՝ միավորվելու ինձ հետ՝ հանուն գործելու, հանուն ինքնազիմաբերման եւ հովսի»։

Զինվորների շարերը աննկատ երեւացին: Դը Գոլը ինասմաբար Դիմադրության շարժմանն ու իրեն զինվորագրված այն զինվորներին, որոնք կցանկանային հեռանալ դեմի խաղաղ կյանք, ազատում եր զինվորական դասվի եւ դարձականության երդումից: Ակզրում հատուկենա, աղա մի քանի ժամանակակերպ մարդիկ դրւու եկան շարերից: Դայազգի Դակորը մնաց հաստառուն կանգնած զորացարի սպառության մեջ: Դեռացողների հայլերում վարանում դեռ կար, ոմանի էլ թերեւացած ունչ էին հառում, չէ՞ որ դա դասալիություն էր համարվի:

Հեռացողների նավը միշտ առ միշտ խս-
րանում էր դեմի ծովային անընդգրկելի
տարածություն: Ավիհն օճառվողները հե-
տեւում էին հորիզոնին դեռ չհասած նա-
վի ուրվագծին, որ երեւում էր թեթեւ մա-
ռախողի միջից: Մասնաւոր ասկայն,
հանկարծ նկատեցին հեռվում դայձառ
մի լուսի բռնկում, վայրկյաններ ուշա-
ցումով ափ հասավ խոզ դայթունի
արձագանքը: Նավը հաշված ռողբենե-
րում ջրի տակն անցավ: Ստորգյա ակա-
նաղաս դաս այդ տեղանիւմ չկար, այդ
ժամին՝ հակառակորդի օդային հար-
ձակման հետ էաւ:

Պատերազմի ժամանակ Երկչու, հաղթանակի հանդեր Երկմտող զինվորը դրսենցիալ դավաճան է՝ ող Գոլը վժիռը վաղուց եր կայացրել։ «Դավաճանում են միայն յուրայինները»՝ Ֆրանսական հայտնի ասուլքն ի հաստում կրկնեց նաև մշբում։

ԱԵՐ ՍՄԻՒՏԱԿԻ ԵՐԿՐՈՎԱԾՐԺԻ ազ-
դեցության գոտում գտնվող գրե-
թե բոլոր բնակչավայրերում
Կազմվել են Գյումրի, Սմիւտակ-
Վանաձոր, Ստեփանավան բա-
ղաբների մասնաճանան մակրո-
սեանի բարեհաջործություն:

- ղակի կիրառական նշանակությունը դայնանավորված է երկարժեքի հնատեսնիվության առավել իրատեսական գնահատման անհրաժեշտությամբ:

